

	Јавна здравствена установа Болница „Свети Врачеви“ Бијељина Српске војске 53			УП-10-014
<i>Руковање узорцима у Служби за хематолошку и биохемијску дијагностику</i>				
Страна 1 од 3	Издање:	Важи од:	Одобрио	Копија број
	4	2023-07-11	мр. фарм. Анђела Митровић руководилац Службе за хематолошку и биохемијску дијагностику	Е

1. ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЈЕНЕ

1.1 Предмет упутства

Упутством се прописују мјере и надлежности којима се обезбјеђује очување квалитета и интегритета узорка од узорковања, односно пријема узорка у медицинску лабораторију у Служби за хематолошку и биохемијску дијагностику до уништавања узорака у Јавној здравственој установи Болница „Свети Врачеви“ Бијељина.

1.2 Подручје примјене

За примјену овог упутства надлежан је руководиоца службе.

1.3 Надлежности за примјену

Упутство примјењују сви запослени у служби.

2. ВЕЗА С ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

2.1 Референтни документи

- Нема.

2.2 Остали документи

- УП-10-009: Пријем пацијената, захтјева и узорака за лабораторијска испитивања,
- УП-10-003: Израда и дистрибуција извјештаја о лабораторијским испитивањима.

3. ТЕРМИНИ И СКРАЋЕНИЦЕ

- ЛБ - Лабораторијски број – Лабораторијски идентификациони број је први сљедећи број у поступку обиљежавања узорака и јединствен је за тај дан.
- ЛИС - Лабораторијски информациони систем.
- ИЗИС - Интегрисани здравствени информациони систем

4. ОПИС УПУТСТВА

4.1 Означавање узорака

Системом означавања узорака постиже се једнозначна идентификација у поступку испитивања, од пријема узорка до издавања извјештаја о испитивању, тако да су узорци и записи међусобно повезани, да се узорци не могу међусобно замијенити, и да се путем записа поступак испитивања може пратити уназад од извјештаја до захтјева за испитивање. За утврђивање система идентификације и следљивости узорака и надзор над примјеном мјера надлежан је руководиоца лабораторије.

Систем идентификације и означавања којим се постиже остварење овог захтјева врши се преко јединственог лабораторијског броја узорка, као и имена и презимена пацијента. ЛБ је први сљедећи број у поступку обиљежавања узорака и јединствен је за тај дан. ЛБ се додјељује аутоматски, уносом пацијента у лабораторијски информациони систем. У зависности од мјеста узимања или пријема биолошког материјала, узорцима вањских пацијената се додјељују бројеви од 1 - 200 и од 800 - 999, а узорцима одјељенских пацијената од 201 - 800. Преко ЛБ -

Болница Бијељина	Страна 2 од 3	Издање:	Важи од:	УП-10-014
		4	2023-07-11	

а се остварује следљивост до имена и презимена пацијента, јединственог матичног броја пацијента, одјељења / установе која је упутила пацијента итд.

Лабораторијски број се преноси на све дјелове узорка и протокол лијепљењем наљепнице са бар кодом, док се на упут / захтјев и налог за испитивање (за одјељенске пацијенте) уписује ручно. На наљепници са бар кодом, поред ЛБ - а је име и презима пацијента и област испитивања задатих анализа.

Уколико се захтјева хитно испитивање, при уносу у ЛИС то се означава и штампа се наљепница црне боје.

Инфективни узорци или узорци за које се сумња да су инфективни се обиљежавају на исти начин јер се сматра да су сви узорци потенцијално инфективни и при руковању се предузимају прописане мјере заштите.

4.2 Тријажа узорака

Узорци који стижу на тријажу су:

- узорци које достављају одјељења у Болници,
- узорци које достављају друге здравствене установе,
- узорци примљени и узети у лабораторији.

Са узорцима који су означени као „хитни“ поступа се у складу са упутством УП-10-007: *Поступак у случају хитних испитивања.*

Вријеме пријема за донијете узорке се биљежи аутоматски при уносу пацијента у информациони систем. .

Лабораторијски техничар који врши тријажу узорака, преузима узорке који су достављени у лабораторију и узорке који су узети у пријемној просторији за пацијенте, а који су примљени по упутству УП-10-009: *Пријем пацијената, захтјева и узорака у Служби за хематолошку и биохемијску дијагностику.*

Затим, врши разврставање узорака према томе да ли је потребна припрема узорака за испитивање. Узорке који не захтијевају обраду у сврху добијања радног узорка већ су спремни за испитивање, одмах преноси на радна мјеста на којима се захтјевана испитивања обављају. Узорке који захтјевају припрему прије испитивања, што је прописано одговарајућим упутством за методу испитивања, лабораторијски техничар центрифугира, а затим распоређује на радна мјеста гдје се захтјевана испитивања обављају.

При руковању узорцима посуде са узорцима увијек држи равно да би се избјегла могућност просипања, прљања и контаминације спољних зидова. Епрувете преноси поредане у сталке и епрувете са узорцима исте врсте увијек реда у сталке по растућем броју што омогућава прегледност и смањује могућност грешке.

Ако лаборант при тријажи узорака утврди да узорак не одговара захтјевима (погрешно залијепљена налијепница на неодговарајућу епрувету или одсупање у виду неадекватности узорка као што су хемолизирани, коагулирани узорак и сл.) поступак се прекида и покреће се процедура ПР-10-030: *Управљање неусаглашеностима у процесу испитивања.*

4.3 Чување узорака прије испитивања

Узорци се, по правилу, одмах анализирају или у оптималном року. Дефинисана су времена од узимања узорка до анализе, а то су: за биохемијске параметре 6 сати, за анализу крвне слике 6 сати, за анализу коагулационих параметара 4 сата, за квалитативну анализу урина 2 сата и за одређивање седиментације еритроцита 2 сата.

Болница Бијељина	Страна 3 од 3	Издање:	Важи од:	УП-10-014
		4	2023-07-11	

Услови у којима се узорак чува условљени су стабилношћу параметара који се одређују, што је прописано одговарајућим упутством за методу испитивања:

4.4 Руковање узорцима у току испитивања

Поступак испитивања узорка спроводи се по упутству за методу испитивања, да би се обезбједила поузданост добијених резултата.

4.5 Чување и складиштење узорака након испитивања

Након испитивања преостали узорци се чувају у сврху евентуалног накнадног испитивања и обезбјеђења доказа о резултатима испитивања.

У 15 сати, по завршетку испитивања узорци се смјештају у фрижидер и чувају наредна 24 сата.

Уколико се анализа узорака не спроводи одмах, него је планирана у наредном периоду, серум се одваја од коагулума након центрифугирања и чува на слједећи начин. Ако се узорци чувају краће вријеме, најчешће се чувају на температури од 2 до 8 °C. За дуготрајно чување узорака, од неколико дана до неколико мјесеци, потребно је узорке чувати на -20 °C.

4.6 Одлагање и/или уништавање узорака биолошког материјала

По истеку времена предвиђеног за чување, узорци се уклањају по процедури ПР-10-028: *Поступак управљања медицинским отпадом.*

5. ПРИЛОЗИ И ОБРАСЦИ

- Нема.

6. ЗАПИСИ

- Нема.

Бијељина